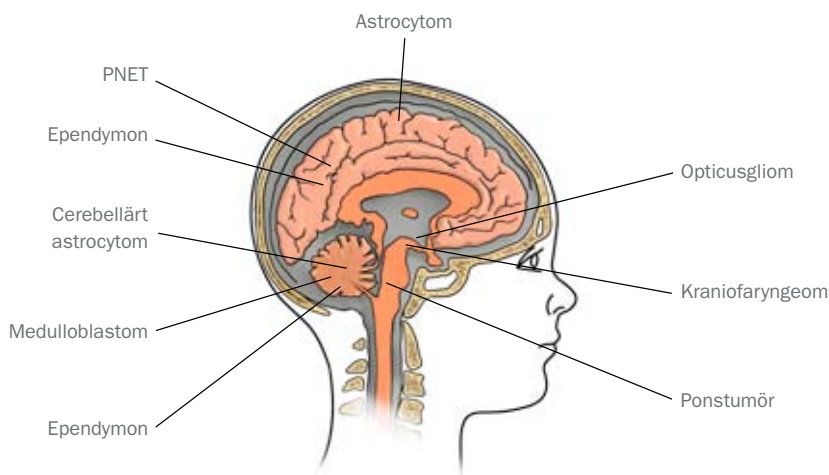

Tumörer i hjärna och ryggmärg är de vanligaste solida tumörerna hos barn och utgör 25 procent av alla barnmaligniteter. Cirka hälften av dessa tumörer sitter i lillhjärnan och hjärnstammen.

De vanligaste formerna av hjärntumörer heter astrocytom, medulloblastom, hjärnstamsgliom och ependymom. Hjärntumörer kan i sitt sätt att växa vara mer eller mindre aggressiva, hela skalan från godartade till elakartade tumörer förekommer.

SYMPTOM

Symtomen varierar beroende på tumörens läge och barnets ålder. Huvudvärk, kräkningar och trötthet är de klassiska symtomen men mer diffusa symtom är också vanliga. Skolbarn kan drabbas av trötthet, försämrade skolprestationer, personlighetsförändring och återkommande huvudvärk. Hos småbarn kan symtom som irritation, svårigheter att äta och sen utveckling förekomma. Tumören diagnostiseras vanligen med hjälp av datortomografi.

BEHANDLING

Till skillnad från de flesta andra solida barn-tumörer opereras hjärntumörer vanligen bort utan föregående cytostatikabehandling. Vilken behandling barnet får efter operationen beror på diagnos, tumörens läge, hur mycket av tumören som tagits bort och barnets ålder. Många tumörer kräver kompletterande behandling i form av strålning. Barn under tre år strålas oftast inte utan får cytostatika istället. Cytostatika kan också ges som komplement till strålning. Modern molekylärbiologisk teknik har möjliggjort förfinad diagnostik som lett till ändrad klassificering, som i sin tur gör det lättare att bestämma vilken behandling som passar bäst till vilken tumör.

Kombinationen tumör i hjärnan, operation av hjärnan och strålning gör att de överlevande barnen ofta drabbas av sena komplikationer i form av, endokrina (hormon) störningar, framför allt tillväxtproblem, motoriska svårigheter samt inlärningssvårigheter och ökad uttrötthet.

PROGNOS

Den sammantagna långtidsöverlevnaden är drygt 80 procent men varierar mycket mellan de olika tumörformerna. Låggradiga astrocytom har god prognos. Medulloblastom, med en 5-års överlevnad på cirka 60 procent, är den tumör som har störst benägenhet att sprida sig inom CNS (centrala nervsystemet).

Hjärnstamstumörer är ofta inoperabla och mycket svårbehandlade. En godartad tumör kan på grund av sitt läge medföra stora problem för individen.

Under de senaste tio åren har behandlingen av hjärntumörer förbättrats.

Tumörer som förr betraktades som inoperabla kan allt oftare opereras framgångsrikt i dag. Tekniken för strålbehandling har utvecklats liksom möjligheterna till exakt dosplanering. Dagens cytostatikabehandling är mer effektiv och liksom vid kirurgi och strålning sker en ständig utveckling och förbättring av metoderna.

Fakta granskad av Birgitta Lannerling, överläkare vid Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus, april 2009.